

Uutisia ja tiedonantoja – Nyheter och meddelanden

Pohjoismaista mielikuvitusta Virossa

Joka toinen vuosi järjestettävä pohjoismainen maantieteilijätapaaminen, *Nordic Geographers Meeting* (NGM), laajeni tänä vuonna ensimmäistä kertaa Viroon. Juhannusviikolla 15.–19. kesäkuuta 2015 järjestettyä tapahtumaa koordinoivat Tallinnan ja Tarton yliopistot, Viron maatalousyliopisto ja Viron maantieteellinen seura (*Eesti Geograafia Selts*). Myös itse konferenssi, ”Geographical imagination: interpretations of nature, art and politics”, jakautui Tallinnaan ja Tarttoon. Virallisen ohjelman lisäksi osallistujille oli tarjolla erityisen suuri määrä maantieteilijöitä potentiaalisesti kiinnostavia retkiä ja mahdollisuuksia tutustua Viroon niin ihmis- kuin luonnonmaantieteellisestäkin perspektiivistä. Retket olivat ilmeisen suosittuja, ja ainakin osa ryhmistä tuli aivan täyteen.

Konferenssia edelsi sen yhteyteen kytkeytynyt Baltian ja Pohjoismaiden maantieteilijöille tarkoitettu tilaisuus, jossa keskusteltiin yhteistyön lisäämisestä tohtorikoulutuksessa. Tapahtumaa koordinoi professori **Cathrine Brun** Norjan teknis-luonnontieteellisestä yliopistosta. Kokoontumisen ansiosta saatiin aikaiseksi sähköpostilista, jossa jaetaan tietoa Pohjoismaissa järjestettävistä kursseista maantieteilijöille. Yhteistyön tiivistämiseen löytyi kiinnostusta; jo kuluvana syksynä Norjassa järjestetty teoria-kurssi keräsi tohtoriopiskelijoita myös Suomesta.

Konferenssijärjestelyihin oli selvästi panostettu. Erityisesti Tallinnassa pidetty avajaispäivän iltajuhla maan suosituimmassa museossa, arkkitehto-

nisesti upeassa merimuseossa, sai kiitosta osallistujilta. Illallinen oli katettu museon suosituimman näyttelyn, vesitaso- ja sukellusvenenäyttelyn, yhteyteen. Tunnelmaa illalliselle loi näyttelyn vetonaula, 1930-luvulla rakennettu, neuvostoajan toiminnassa ollut sukellusvene Lembit.

Liekö syy Virossa maana, kiinnostavassa tieteellisessä ohjelmassa vai runsaassa vapaa-ajan toiminnassa, konferenssi onnistui houkuttelemaan yllättävän paljon maantieteilijöitä eri maista. Osallistujia saapui Pohjoismaiden ja Baltian lisäksi muun muassa Britanniasta ja Keski-Euroopasta, mutta myös kauempaa kuten Yhdysvalloista, Kanadasta ja Australiasta. Tunnelma olikin erittäin kansainvälinen koko tapahtuman ajan.

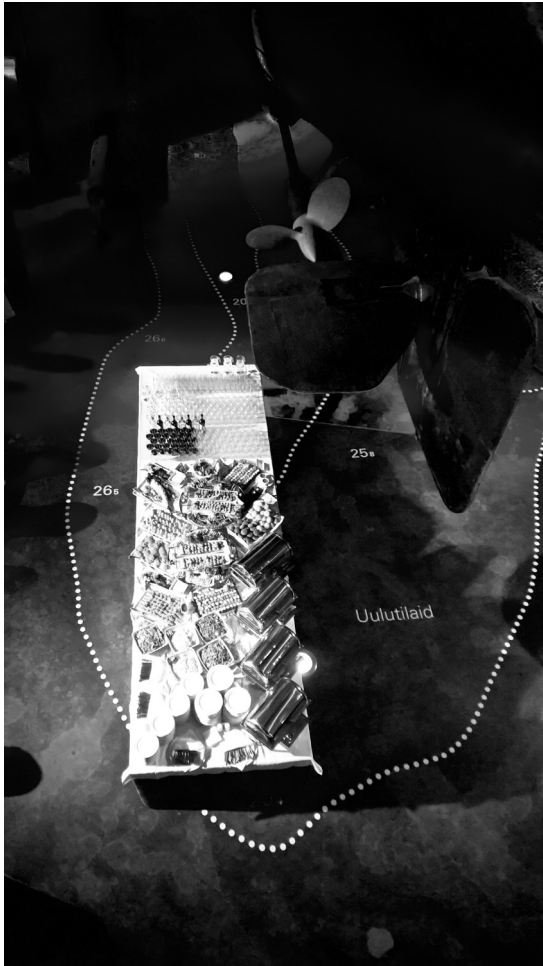
Ihmis- ja luonnonmaantieteen teemat kohtasivat

Konferenssin avasi dosentti **Mihkel Kangur**, Viron maantieteellisen seuran puheenjohtaja ja Tallinnan ekologian instituutin johtaja. Kangurin lisäksi pääpuhujina toimivat **Eric Clark** Lundin yliopistosta, **Matthew Gandy** Lontoon University Collagesta, **Steve Hinchliffe** Exeterin yliopistosta, **Hans Joosten** Greifswaldin yliopistosta, **David Livingstone** Belfastin yliopistosta, **Karen O'Brien** Oslon yliopistosta ja **Charles Withers** Edinburghin yliopistosta. Löyhänä yhdistävänä tekijänä puheissa oli luonnon- ja ihmismaantieteen kohtaaminen.

Ehdin itse kuuntelemaan puhujista kahta, Clarkia ja Livingstonea, joiden esityksistä pidin paljon. Molemmat puhuivat ajankohtaisista teemoista. Clark esitelmöi kapitalistisen rahatalouden läpitukenkuvasta (*financialisation*) sekä vaihtoehtoisista kulttuurisista talouden muodoista. Livingstonen pääidea oli puolestaan kiinnostava sekä luonnon- että ihmismaantieteellisen tutkimuksen perspektiivistä, sillä hän puhui ilmastonmuutosdiskurssista erilaisten globaaliongelmien selittäjänä. Hänen pääasiallinen argumenttinsa oli, että vaikka ilmastonmuutos on vakava ja luonnontieteellisillä menetelmillä hahmotettavissa oleva ongelma, sen avulla selitetään nykyään myös esimerkiksi poliittisista kysymyksistä johtuvia ongelmia, erityisesti populaarissa ilmastonmuutoskirjallisuudessa. Ilmastomuutosdiskurssista on tullut niin hallitseva – ja sitä käsittelevien julkaisujen on paljon helpompi saada rahoitusta kuin monen muun

Yleiskuva Viron merimuseosta avajaisillallisella. Oikealla valtava sukellusvene Lembit, edessä siintävät illallis-pöydät. Valaistus oli taianomainen. (Kuva: Rebecca Frilund, 06/15)

Viron merimuseossa järjestetyn avajaisillallisen illallispöytä katettuna sukellusvene Lembitin potkurin alle. (Kuva: Rebecca Frilund, 06/15)

teeman – että sillä on alettu selittää sellaisiakin yhteiskunnallisia ilmiöitä, jotka johtuvat pääasiassa muusta kuin ilmastonmuutoksesta.

Asuntomarkkinoista tieteen ja taiteen rajoille

Paneeleita, työpajoja ja rinnakkaisessioita oli Virossa tarjolla runsaasti niin ihmis- kuin luonnonmaantieteenkin osalta. Joissain pyrittiin myös yhdistämään näitä. Sessioita oli yhteensä lähes 40, ja osa niistä jatkui useamman päivän ajan, minkä ansiosta jokaisen esityksen käsittelylle jäi tarpeeksi aikaa. Tämä oli onnistunut ratkaisu ainakin omassa, paikkaa ja liikkuvuutta käsitelleessä työryhmässäni, jossa jokainen puhuja sai riittävästi aikaa esityksilleen ja keskustelulle.

Paneelikeskusteluita ja työpajoja järjestettiin etupäässä Pohjoismaita tai politiikan ja poliittisuuden eri muotoja tavalla tai toisella sivunneista teemoista. Paneeleissa puhuttiin muun muassa Pohjoismaiden toimimattomista asuntomarkkinoista ja -politiikasta, kriittisestä maantieteestä Pohjoismaissa, uusien materialististen teorioiden merkityksestä poliittisessa maantieteessä ja kriittisessä geopolitiikassa, sekä englanninkielisen maantieteen opetuksen tiivistämisestä Baltian maiden ja pohjoismaiden kesken. Lisäksi järjestettiin työpaja lasten ja nuorten osallistuvuudesta erilaisissa instituutionalisissa konteksteissa.

Itse osallistuin paikkojen brändäystä ja spatiaalisia tarinoita käsitelleeseen matkailuaiheiseen paneeliin, joka kärsi mielenkiintoisesta aiheestaan huolimatta keskustelun puutteesta, sillä se koostui etupäässä esitelmistä. Esitelvät tosin olivat sinänsä mielenkiintoisia. Taiteen tuominen konferenssin yhdeksi keskeisistä keskustelunaiheista oli tervetullut idea, mutta ei toiminut toivotulla tavalla tässä paneelissa. Yleisölle näytettiin esimerkiksi tietokoneen kautta heijastettuna livepätkää australialaisista naisista, joista toinen maalasi taulua Virossa muun muassa asuntojen myynti-ilmoitusten pohjalta saamiensa mielikuvien perusteella samaan aikaan kuin toinen tulkitsi prosessia. Linkki taiteen ja tieteen välillä tuntui päälle liimatulta, ehkä osittain siksi, ettei se ollut paneelin pääteema. Taiteen ja tieteen raja-aitoja sekä politiikkaa käsitelleessä paneelissa tieteen ja taiteen vuoropuhelu muodosti puolestaan antoisasti paneelin ytimen.

Positiivinen vaikutelma

Kuudes pohjoismaisten maantieteilijöiden tapaaminen oli mielestäni erittäin onnistunut tapahtuma, jossa maantieteen laaja-alaisuus otettiin huomioon sekä tieteellisen annin että vapaa-ajan osalta. Poikkeuksena kuitenkin mainittakoon, että paneeleissa ja työpajoissa ei ollut yhtään tiukasti luonnonmaantieteeseen keskittyntä teemaa. En itse ehtinyt Tarttoon, jossa konferenssi jatkui vielä Tallinnan osuuden jälkeen, ja näin kävi myös monelle muulle suomalaiselle, joista osaa kutsui jo juhannuksen vietto. Kahden kaupungin välille hajautettu konferenssi on mielenkiintoinen ja tasapuolinen idea, mutta ongelmana oli, että osa osallistujista valitsi vain Tallinnan välttääkseen yhden päivän vienyttä siirtymistä. Organisointipuoli toimi Virossa hienosti, ja ystävällisten järjestäjien puoleen pystyi kääntymään aina tarpeen tullen. Onkin ilo saada Viro mukaan pohjoismaisten maantieteilijöiden tapaamisiin.